

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.2.48.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie nr 2689 Pana Posła Fryderyka Kapinosa wraz z grupą posłów w sprawie rozważenia zmian warunków uzyskania prawa do zbiegu świadczeń emerytalno-rentowych, tzw. renty wdowiej, proszę przyjąć poniższe informacje.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy ustawy przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do tych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane jest wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od dnia 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. będzie to 15%). Przywołany akt wprowadza nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Zgodnie z przepisami ustawy wdowy lub wdowcy ubiegający się o ustalenie nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku oraz prawa do innego świadczenia emerytalno-rentowego muszą spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Ustawa wprowadza limit pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury (wynoszącej od marca 2025 r. 1 878,91 zł) tj. do wysokości 5 636,73 zł.

Wskazane warunki wynikają z konieczności skierowania renty wdowiej do osób najbardziej potrzebujących, które w sposób dotkliwy finansowo odczuły stratę osoby bliskiej, a prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nabyły w końcowym okresie aktywności zawodowej lub po jej ustaniu, praktycznie tracąc możliwość poprawy swojej sytuacji majątkowej.

Wprowadzenie omawianych warunków jest potrzebą odpowiedzialnego wdrożenia do systemu emerytalno-rentowego nowego rozwiązania, które uwzględnia zarówno oczekiwania wnioskodawców projektu obywatelskiego, jak i możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, z którego dotowany jest FUS.

Należy wyraźnie podkreślić, że renta wdowia nie jest odrębnym świadczeniem, ale stanowi szczególną instytucję w systemie ubezpieczenia społecznego. Wprowadza prawo pobierania dwóch świadczeń jednocześnie (jednego w całości, drugiego w części). Ze względu na różny od renty rodzinnej charakter tego uprawnienia, ustawodawca odmiennie określił warunki uzyskania prawa do pobierania tych dwóch świadczeń, uznając, że osobom, które utraciły partnera na późnym etapie życia trudniej jest dostosować się do nowej sytuacji niż ludziom młodszym. Uprawnienie do łączenia dwóch świadczeń stanowi inną konstrukcję prawną niż samodzielne świadczenie, jakim jest renta rodzinna - z tego względu mogą podlegać specyficznym regułom oraz ograniczeniom.

Z raportu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, sporządzonego na dzień 29 sierpnia br. wynika, że nabycie prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego stanowiło przyczynę odmowy w 27,1 tys. przypadkach, przy 804,5 tys. decyzjach przyznających. Jest to druga z kolei przyczyna odmów, najczęstszą stanowi zbyt wysoka kwota świadczeń wypłacanych w zbiegu.

Zapewniam, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej brane są pod uwagę wszystkie postulaty świadczeniobiorców, również te dotyczące zmiany przepisów emerytalno-rentowych. Zgłaszane uwagi stanowią dla Ministra istotną wskazówkę przy podejmowaniu działań zmierzających do doskonalenia systemu emerytalnego. Niemniej ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, propozycje wprowadzenia nowych rozwiązań w tym obszarze winny być skrupulatnie analizowane. Dotyczy to także rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do renty wdowiej. W każdym przypadku - biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - będzie się ono wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, zgodnie z którym aktualne rozwiązania odpowiadają możliwością budżetu państwa.

Uprzejmie przypominam, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. Rada Ministrów dokona w 2028 roku weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu, w celu oceny zasadności podwyższenia tego wskaźnika, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie osób uprawnionych do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to również okazją do całościowego przeglądu przepisów dotyczących renty wdowiej - w tym określających krąg osób uprawnionych do skorzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/